

ведени на един от четирите езика/английски, френски, немски и испански, с кратки резюмета и на руски език. Между делегатите сновяха преводачи на посочените езици. Всеки делегат на ревера си носеше табелка с надпис на латиница: името и фамилията нацията и езика, който ползвува. Много от делегатите знаех по имена от ползваната литература или от контактите ни на конгреса в Киев. Сега, отново имах възможност да се срещна с тях или запазная с нови и разговарям с тях. Бяха организира и екскурзии след конгреса из Испания, но по липса на средства ние българите не участвувахме в тях.

На 7 септември конгреса откри проф. З. З. Пенионжкевич, председател на Световната асоциация по птицевъдство. Той бе избран на конгреса през 1966 г. Привествие от домакините поднесе принц Хуан Карлос, син на сваленият с референдум през 1936 година крал на Испания. Старият вече Франко го беше определил за свой заместник, но след смъртта си. След това проф. Пенионжкевич направи някои допълнения и пояснения по програмата на конгреса. Основните доклади се изнасяха в пленарната зала, а заседанията на отделните секции в няколко по-малки зали. Работното време беше от 8 до 13 часа. Късно след обед и вечер се устроиваха от отделните делегации коктейли и срещи, на които се водеха много ползовворни разговори. Организираха се и групови посещения на историческите забележителности и музеи в гр. Мадрид. Успоредно с конгреса, имаше организирана голяма птицевъдна изложба на световно известните птицевъдни фирми. Ние двамата с д-р Г. Петков се срещахме със делегатите от Съветският съюз и тия от останалите социалистически страни. Лични срещи имахме с проф. Перо, водач на френската делегация, с проф. Джап и Абланалп от САЩ и други от западно-европейските страни.

Едва на вторият ден от започването на конгреса пристигнаха в Мадрид проф. Т. Ванчев, Ц. Йонков и останалите - колеги-<sup>и</sup> птицевъди. Като редовен член от 5-години на Асоциацията, само аз от българите имах делегатска карта за пряко участие при изборите на новото и ръководство. Едва при идването си в Мадрид проф. Т. Ванчев става член на асоциацията. Какво е говорил той пред ръководството на Конгреса по мой адрес не знам, но той получава моята карта за гласуване. Това разбрахме с д-р Г. Петков, едва при самото гласуване и нямахме възможност да реагираме. По този начин проф. Т. Ванчев отново прояви подлият си характер.

През една от свободните си вечери в Мадрид с д-р Г. Петков, посетихме музеят на Гоя, кралските дворци и други, забележителности на града. Веднаж се вмъкнахме в една обикновенна кръчма и в една католическа черква. С група делегати ни водиха в една фабрика за килими и в Пантеона гробница на загиналите в Гражданската война, която беше близо край града. В него Франко пренася костите на загиналите, както Франкисти, така и на републиканците, в името на национално помирение.

Водиха ни и на Корида/борба с бикове/, която не се понрави, поради жестокото умъртвяване на биковете от тореадорите. Публиката обаче ги привествуваше. На два пъти ходих до футболният стадион на "Атлетико"-Мадрид, където имаше мачове но ми се досвидяха 500 пезети за един билет.

Освен ползата от Конгреса, като птицевъд, аз имах възможност да се запозная с историческите паметници на Испания, особено с нейните музеи.<sup>и</sup>

На 12 септември със самолет се завърнахме в Париж, като отново д-р Г. Петков се настанихме в хотел "Примавера", къде престояхме 4 дни до 16 септември.

На 13 септември/неделя/ отново ходихме в Лувъра, поради безплатния вход. Този път в него останахме повече от 10 часа.

През останалите дни обикаляхме из града за покупка на сувенири и подаръци. През последните два дни при мен се настани проф. Б. Евтимов, понеже д-р Г. Петков<sup>отиде</sup> при съпругата си в друг хотел, пристигнала командировка в Париж.

Използвах случая с професора да водя сериозен разговор относно умишленото забавяне на рецензијата му за моят конкурс за което вече споменах. Обеща ми до 15 октомври да представи рецензијата си. Съжителството ~~на~~ с него ~~на~~ позволи да добия по реална представа за този доста ограничен по отношение на общата си култура човек. По негово настояване посетихме улици "Генерал Пигал" и "Мон Руж", известни центрове на прости тутките в Париж.

На 16 септември от летище "Бурже" излетяхме за София и се завърнахме в България. От Конгреса в Мадрид и Париж ми останаха многото снимки за спомен.

След завръщането си на работа, трябваше ускорено да извърша отбора на младите птици и формират основните стада в кокошфермата. Трябваше да наблюдавам и започналото от месец август строителство на племенната пуйкоферма до село Малко Кадиево. Проведохме и конкурса на овакантеното от Б. Стоименов място за научен сътрудник, което обявихме за работата с пуйките. От тримата кандидати: една жена и двама мъже най-добре на анонимния писмен изпит се представиха единия мъж и жената. Под давление на Н. Бачев, комисията прие жената ~~Тя се~~ ~~казваше~~ Вълка Янкова Тодорова.

При поредното изследване на птиците за тифус от Ветеринарният институт-Ст. Загора, бяха установени няколко положителни реагенти. Наложи се да разработим мероприятия за ~~оза~~

дравяване на птиците от тифус.

През октомври участвувах в комисии по есенният преглед на кокошите стада в племенните птицеферми на: ДЗС-гр. Карнобат, ДЗС-гр. Нова Загора и Института по памука-гр. Чирпан. Същият месец бях в комисия към Министерският съвет по приемането на проектите за строителството на птицекомбинатите в гр. Хасково и гр. Михайловград.

На 4 декември в София участвувах на заседание на специализираният научен съвет по животновъдство като рецензент при избора на Дойка Томова за ст.н.сътрудник-II-ра степен. На същият съвет, без моето присъствие бях избран за ст.н.състр. I-ва степен. От присъстващите 26 членове на съвета, 24 души гласуваха с "да", а само двама с "не". Бях сигурен, че единият от последните беше Яко Кацаров. Престоех само утвърждаването ми от комисията по животновъдство и ветеринарна медицина към ВАК.

През декември бях на два пъти в София. Първи път на научен съвет на НИИП с ХЦ, а втория път в ИЖ-Костинброд в комисия за провеждане изпити на задочни аспиранти.

Същият месец на шести, цялата птицевъдна секция бяхме на свадбата на техника Стоян Мачев в ресторант "Загорка", от която имам съхранена хубава снимка. След това всички посетихме дома на колегата Никола Бачев, понеже беше Никулден.

Тази година в "Сборника" Въпроси на развъждането на с/стопанските животни", БАН, С. 1970 г бяха отпечатани следните ми научни трудове: а/- Ст. Ножчев - "Резултати от проучване продуктивните качества на внесените от Япония линии от породата Легхорн"; б/- Ст. Ножчев и Б. Стоименов - "Резултати от отглеждането на пилета за мясо, кръстоски от СЗЧ и петли Бял рок"; в/- Ц. Йонков и Ст. Ножчев - "Проучване върху аклиматизацията на Севекавказката пуйка в България" и г/- Ц. Йонков и Ст. Ножчев-

и др.-"Проучвания върху аклиматизацията и продуктивните качества на Бялата императорска пуйка в България". Освен тях ми бяха отпечатани и научните трудове: а/- Ст.Ножчев и Д.Шарланов- "Проучване на някои морфологически качества на СЗЧ и влиянието им върху люпимостта на пилетата"-сп."Живот.науки", № 4, с.1970г; б/- Ст.Ножчев- "Съвременни тенденции в селекцията на птиците" в "Материали от доклади в юбилейна сесия на ХІІІ-Костинброд през 1969г", с.1970 г; в/- С.Игнатов, С.Димитров, Ст. Ножчев и К.Кунев- "Проучване на генетичните параметри на някои основни количественни признаки при четири линии кокошки от породата Бял Легхорн, импортирани от Япония"- Симпозиум на младите научни работници в селското стопанство"-26-28 октомври 1970 г/ Резюмета на научни доклади и съобщения, с.1970 г.

През годината написах и докладите: а/-"Участие на наши представители на XIV-ият Световен конгрес по птицевъдство в гр.Мадрид, Испания" до АСН, 1970 г; б/-"По повод доклада на началник управление"Племенно дяло" по организацията на племенната работа в животновъдството", до МЗХП, 1970 г; и в/-"Включване секция"Птицевъдство" при ИЖ-гр.Стара Загора и племенните птицеферми в единната система за научна и развъдно-подобителна работа с птиците в страната", до МЗХП, XI.1970 г.

За мен и семейството ми 1970 година беше една от най-успешните. Настанихме се в новият апартамент на ул. "Х. Дим. Асенов" № 145, вход "Б". Децата ни растяха и се учеха добре. Аз бях избран за ст.н.сътр. I-ва степен, като участвувах и в XIV-тият Световен конгрес по птицевъдство в гр.Мадрид. Навърших 46 години и бях вече в най-зрялата си възраст. Въпреки желанието ми да отделям повече време за децата и семейството си, увлечен по научната си кариера и родното птицевъдство, продължаваха да бъдат някакси на втора позиция.

Посрещнахме 1970 година в новият си апартамент. Макар и много добре обзаведен, отначало всички се чувствувахме като затворени в клетка. Липсваше ни старата бащина къща с обширния си двор. Децата доста често обикаляха "старата махала" и приятелите си връстници. Допълнително, в новото жилище ни усложняваше живота шума от "Винкесела", намиращ се под съседния апартамент. С него се осигуряваше необходимото налягане за водата на горните етажи в блока. Съгласно законовите нормативи той следваше да е извън постройката. За икономия, нашите съкооператори, повечето от които бяха строители, го вмъкват между двета етажа мазета, без да направят необходимата изолация.

През денят шумът се понасяше, но през нощта, макар че рядко се включваше, често ни събуждаше. Най-силно се чуваше в детската и спалнята. След като няколко месеца се разправяхме с ръководството на жилищния ни блок, аз поех задължението в

22 часа да спирам "Винкесела" и сутрин в 6 часа да го включвам. През нощта над V-ият етаж апартаментите нямаха вода, но пък ние първите два етажа, можехме спокойно да спим. Това мое дежурство продължи до 1975 година, когато със съдействие на съкооператорите Мл. Копринков, Г. Пейков и В. Трифонов от вход "А", с разрешение на Общината се прикачихме на водопроводната тръба минаваща по съседната улица "Сава Силов". В нея имаше нормално налягане и водата се изкачваше до горните етажи на блока. Така приключи "кошмара", който близо 5 години ни тормозеше.

Баско беше в VIII-ми клас, а от есента в IX-ти клас на Френската гимназия, а Маринчо съответно в V-ти и VI-ти клас на училище "П. Р. Славейков". Той почти настигна по ръст батко си, но си остана слабоватичко моче. Беше малко "злояд" и често страдаше от възпаление на сливиците. Тази пролет на няколко

пъти се оплака от болки в стомаха, които бързо затихваха. Приведна такава криза го отведохме в болницата, където установиха възпаление на апендисита и спешно го оперираха. След три дни беше изписан, а след 10 дни започна да ходи и на училище.

С протокол № 7, от 27 март 1971 година бях утвърден от ВАК за ст.н.сът рудник I-ва степен. Наскоро, за такива бяха утвърдени и "приятелите" ми Кръстанов и Кацаров, въпреки че конкурсите им бяха обявени 8 месеца след моят. Бях доволен от постигнатото, независимо че зам.директорството много ми пречеше в дейността ми като специалист и научен работник.

С парите от продажбата на къщата, още миналата година по настояване на децата бях направил вноска и чаках ред да си купя лека кола. Затова тази година направих молба до ДОСО, за да бъда включен в курсове за любители-шофьори. Разчитах на съдействието на Александър Савов/Сашо/, зам.началник на КАК в града. Като ученик, със сестра си живееше във вуйчо Кольови.

По време на домашният ни отпуск бяхме в Китен на море. Там АСН, от тази година имаше почивна станция. Евеки преди обед от 9 до 12 часа бяхме на плажа. Ние с Маринчо плувахме до шамандурите, а Васко, като по добър плувец навлизаше по-нататък в морето. Всека сутрин, преди закуска, бяхме "крес" по пясъка на плажа. След обедната почивка, цялото семейство излизахме на разходки до Китен, Мичурин и близкият Младежки лагер. По същото време на почивка бяха и академиците: Христо Даскалов, Павел Попов и Никола Платиканов, както и семействата на старите ми приятели: доцент Атанас Тосев и ст.н.сътр. II-степен Тома Данков. Последният работеше в Института по растениевъдство-София. Макар академиците да спазваха известни норми на поведение, почти всяка вечер с Тосев или Томата им бяхме партньори на белот. Само акад. Хр. Даскалов не участвува-

ше, и не идваше с нас на плажа, но сутрин бягаше "крос". Изненада ме акад. Н. Платиканов, който беше над 70 годишен, но плуваше с нас до шамандурите. Акад. Христо Даскалов, след "кроса", макар и 65-годишен плуваше доста навътре в морето. След това повечето време работеше нещо в стаята си, и го виждахме само на обед и вечеря. Към края на смяната за кратко време дойде и академик Кирил Братанов и цялото ръководство на АСН се събра на Китен. По това време, група професори от Селскостопанските факултети на АСН, начело с главният научен секретар член-кореспондент Куньо Стоев, водеха борба за преустройството на АСН и отделяха <sup>70</sup> на факултетите. Докато бяхме на Китен, на няколко пъти пред нас академиците споделяха тревогите си за това

В края на годината, тревогите им се оправдаха и АСН беше преобразувана в Селско-стопанска академия с председател член-кореспондент Куньо Стоев.

При завръщането си от Китен в гр. Бургас, посетихме всички мои братовчеди и братовчетки, деца на чичо ми Минчо.

След завръщането ми на работа, със средства от фонд "Птицевъдство" и участието на ветеринарните лекари: Сумров, П. Иванов и Стефанов от Районният ветеринарен институт - Ст. Загора, провеждахме оздравителни мероприятия срещу тифуса в племенната птицеферма. Те бяха успешни и карантинните мерки отменени.

Доста време губех за контрола строителството на племенната пуйкоферма в село Малко Кадиево, което се извършваше от I-ви Стройрайон - Ст. Загора. Трябваше да се занимавам и с аспирантурите на колегите: Н. Йовчев, К. Кунев и Ж. Динев и отделно с тая на Д. Шарланов, на който бях начин ръководител. На него следваше да подгответя от дисертацията втора публикация, която без мое съавторство не желае да публикува. Най-много време губех с колегата Н. Йовчев, чията защита беше тежка и трудна.

От началото на 1971 г отново бях включен в състава на Специализираният научен съвет по животновъдство на ИЖ-Костинброд.

През годината редовно посещавах племенните птицеферми в ДЗС-та на градовете: Нова Загора, Карнобат и Айтос и тая в Института по памука-гр. Чирпан. Продължих връзките с председателя на АПК в гр. Любимец, като с неговата служебна кола посетихме птицефермите в селата: Ломци и Садина, Разградско, оборудвани с клетки за отглеждане кокошките. Там срещнах мой курсист от 1951 година, сега птицевъден-бригадир. И след 20 години той не беше ме забравил.

Участвавах в комисията по пролетните прегледи на животните и птиците, организирани в окръзите: Стара Загора, Сливен и Бургас. Изнасях цикъл лекции по птицевъдство пред зоотехници в градовете: Ст-Загора, Сливен, Хасково, Русе и Шумен. Изнесох птицевъдни беседи и по радио Стара Загора.

По покана на проф. Т. Ванчев, в София изнесох цикъл от лекции по развъждане и селекция на птиците пред студентите зоотехници IV-ти курс на Зоотехническия факултет. Продължавах често да посещавам при повикване от К. Караджов строящият се голем птицекомбинат в гр. Плевен/Славяново/. На няколко птиблих в АСН по проблемите на птицевъдство и веднаж при Ив. И. Пръмов в ЦК на БКП. Присъствувах и на защитата на колегата Иван Цветанов.

След обследването от АСН и помощта на платеният секретар на ПО на БКП в института, отношенията Кръстанов - Кацаров по-затихнаха. Трябваше обаче да се занимавам със строителство то на "Домът на животновъда" в института, като зам. директор.

Към края на годината завърших проекто-заданието по разширяване Лабораторната постройка на института.

Група от колеги и технически персонал с автобуса на института бяхме във ВСИ "В. Коларов", гр. Пловдив, на защитата на кандидатската дисертация на колегата Иван Карабалиев/говедов

През тази година в института възникна "афера бай Диньо"

При ревизия на магазина за потребителски стоки, собственост на ОКС-СЗ беше начетен магазинера бай Диньо. Установени бяха сериозни злоупотреби и той беше арестуван. При неговото разследване се оказаха намесени: домакина на института Ганчо Генов и бригадирите Стоян Андонов/птицевъд/ и Душо Петров/овцевъд/. Последните двама често предаваха в магазина за продажба бракувани птици и овце. Тази "афера бай Диньо" продължи и през 1972 година.

През годината ми бяха отпечатани научните трудове: а/-Ст. Ножев и Н. Бачев- "Установяване най-подходящи технологии за отглеждане пуйки-носачки": 1.-Сравнително проучване за отглеждане пуйки-носачки в помещения с дворчета и при свободното отглеждане с използвуване на изкуствено пасище", сп. "Живот. науки" № 3, с. 1971 г., б/- В. Груев, Ст. Ножев и Ц. Щонков- "Зависимост на животот тегло на дъщерите от някои качества на майките при СЗЧ, "Научни трудове, т. XX., "Животновъдство", кн. 5, ВСИ "Васил Коларов", Пловдив, 1971 г.; в/- Ст. Ножев- "Проучване ефективността от кръстосването на породите Легхорн/Ивай"Н"/ и СЗЧ/IV-то линия/, сп. "Животновъдни науки", № 8, 1971 г.; и г/- Ст. Ножев и Н. Бачев- "Влияние на гъстотата на отглеждане на бройлерни пуйчета", сп. "Живот. науки", № 8, с. 1971 г.

Отпечатана беше и научно популярната ми статия: "Проблеми на птицевъдството в личното стопанство", сп. "Животновъдство", кн. 10, 1971 г.

През декември изпратих доклад до ЦК на БКП: Относно някои проблеми на птицевъдството". Написах и рецензия на мате-

риалите по "Историята на птицевъдство в България" от Ив. Я. Табаков, Иван Семерджиев и Павел Шопов, Г. 1971 г., а така също и на брошурата: "Птицевъдството в Народна република България" от Ц. М. Чонков, Х, 1971 г.

През тази година ВАК разреши на нашият научен съвет да избира само старши научни сътрудници-II-ра степен. Успяхме да проведем само два такива избора на колегите - птицевъди: Н. Бачев и Н. Йовчев. На вторият се наложи за два дни да напиша рецензия, поради отказ на Боян Чешмеджиев от ИЖ. Костинброд да направи такава. По настояване на ИЖ. Костинброд, от началото на 1972 година, това право на научният ни съвет беше отнето.

За мен 1971 година беше сравнително добра, главно с утвърждаването ми от ВАК за ст.н.сътрудник-I-ва степен. Следващи те научни титли бяха чл.кореспондент и академик, за които не можех да мечтай. Те се даваха за комплексни заслуги и научни постижения в науката и бяха глано привилегия за научните института към БАН или някой от ВУЗ-овете в София. В семейството имах неприятности, поради операцията на Маринчо от апендесит и разправите с "Винкесела", след настаниването в апартамента,

Цялото семейство посрещнахме <sup>1972</sup> до 22 часа в апартамента, спазвайки семейните традиции. След това оставахме майка ми сама край телевизора, децата отидоха да я посрещат при приятели, а ние с Милка във вучинайкини Жанкини, където бяхме заедно със семейство Султанови, дошли от гр. Пловдив. До 24 часа играхме белот и пяхме с вучинайка стари градски песни. След настъпването на Новата година се почерпихме и веселихме до 4 часа сутринта.

На 1 януари/Васильовден/ традиционно всички идваха у нас на обед с печена пуйка, по случай именният ден на Васко.

Както вече всички семейства в страната и ние посрещахме

всяка Нова година все по-богато, както и другите семейни празници. Безработицата в страната беше вече минало, както и недотима, включително и за ромското население. Много семейства си бяха построили апартаменти или нови жилища, или чакаха ред за да си построят такива. Доста от тях си позволяваха да купуват парцели и строят вили край градовете или си купуват леки коли. Всяко семейство можеше да почива на море или из планинските ни курорти и минерални бани, ползвайки карти от профсъюзите, които за храна и нощувка на човек струваше 16 лева.

Доста от предприятията си строяха собствени почилини станции. Всички жители на страната имаха право безплатно лечение и престой в болниците, като докато са в болнични, работещите получаваха 90 на сто от заплатите си от фонда "Обществено осигуряване". От фонда "СБМ" предприятията се осигуряваше 50 на сто намаление в столовете за хранене към предприятията и 90 на сто от разходите за пътуване до работното място. Безплатно беше вече и гимназиалното образование, както и за прети с конкурс студенти в университетите. С всички тези социални придобивки, ние считахме, че се приближаваме до бъдещото социалистическо общество. Смущаваше ни само факта, че изоставаме, както ние, така и Съветския съюз от средното жизнено равнище на някои развити капиталистически страни. Надявахме се, че през следващите години ще можем да ги настигнем, за което ни пречеше надпреварата във въоръжаването.

Тази година Васко беше в IX-ти клас, а от есента в X-ти клас, а Маринчо съответно в VI-ти и VII-ми клас. Като големи момчета идваха с мене само на Живкината баня всяка седмица, на футболни мачове, и през лято, когато през Карпа Севрия ходехме заедно на Старозагорските бани. Децата търсеха вече приятелите си и ние с Милка се научихме да се движим повече без тях.

През февруари и март завърших успешно курсовете за любители-шофьори при инструктора Хайнбоазки. На 18 май получих шофьорската си книжка. Връщайки се със служебната "Волга" от града, се похвалих затова на шофьора Вълю Чобанчето. След квартал "Колю Ганчево" по шосето за института, той спря колата и ми връчи ключовете, за да карам "Волгата". На курсовете се обучавахме на "Москвич" и ми беше малко трудно, но успешно дотигнахме до площада в института. Тогава съжелявах, че никой в института не видя, че аз карам служебната "Волга".

Наличието на шофьорската книжка ме принуди да търся приятелски връзки и ускоря закупването на собственна лека кола.

С помоща на работещите ръководители на "Мототехника"-Ст-Загора Дичев и Гидиков и писмо от зам. Министъра на търговията Христаки Кънев, под претекст, че ще ползвам колата и за служебни нужди, през юни закупих светло сив "Москвич". При избора на колата ползвах като техническо лице Деню Николов от института. Същият ден го регистрирах в КАТ-Стара Загора с № А-86-56.

За колата платих 4,500 лева, приблизително сумата получена от бащината ми къща. Пред семейството си обясних, че това е последният подарък от баща ми, а на децата от дядо им. Всички бяха щастливи, че имаме кола, а най-вече Маринчо.

Едва през юли, един съботен след обед, потеглихме за село Розовец. Първите 2-3 месеца поради разработването й, не превишавах скорости по-високи от 60 - 65 км и отбягвах нощното кормуване. На подигравките на Вълю Чобанчето, отговарях, че то правя за доброто разработване на двигателя. Само веднаж с братовчед ми Иван Бозев, на пистата на летището в Ст-Загора, където той работеше, я пробвахме на 100 км в час.

През август с "Москвича" цялото семейство отидохме на почивка край гр. Смолян, като пътувахме заедно със семейството

на шофьора от института Петко Яръков, пътуващ с неговата кола.

В Смолян почивахме заедно със семейството на стариет ми приятел, вече професор Станчо Беремски/Свиневъд/. Всички заедно с колите си веднаж ходихме до Пампоро. След почивката в Смолян, до края на отпуската си бяхме в с. Розовец.

Когато се завърнах на работа, при отбора на младите птици често водех от града сутрин рано с колата си, техниците птицевъди живеещи в града. Тогава бензина беше доста евтин. За отиване и връщане до с. Розовец разходвах бензин за 4 лева.

Предвиждането ми от града до института ми струваше с колата само бензина около 35 стотинки, а билетите ни с автобуса с Милка, тогава бяха 24 стотинки.

Когато бях ~~бях~~ убеден, че съм вече добър шофьор, един ~~ма~~йор от КАТ, между селата Чоба и Оризово ми продупчи талона, защото не съм спрял пред неговата кола, въпреки че не ми беше дал сигнал със "Стоп" <sup>в</sup> палката си. Да же искаше да ми прави акт за сериозно нарушение правилника, но след като разбра къде работя се отказа. Понеже бях убеден, че неправилно ми продупчи талона, направих изложение до КАТ-Ст-Загора. След месец получих отговор, че неправилно съм санкциониран и талона ми беше заменен с нов. След това шофьориах нощи 25 години бе да наруша правилника и санкциониран от КАТ.

Наскоро след това, ходихме с колата до гр. Елин Пелин на свадбата на племенницата ми Зюмбюлка. Бяхме само с Милка и моята майка, без децата. Беше късна есен и имаше много гъста мъгла. Поради това с мен в колата взех и служебният си шофьор Ф. Яръков, с когото често се налагаше да се сменяме на кормилото. Свадбата мина добре и вечерта се врнахме благополучно.

Най-доволна беше майка ми.

Тази година, резултатите от дейността ми в птицевъдство

то в института отново бяха много добри. При кокошките от всички породи и линии средната носливост беше 228,6 яйца. От кокошка № М-4929/Легхорн/ получих рекордната носливост от 346 яйца, а от кокошка № Л-1334/СЗЧ/- 339 яйца. Над 150 броят кокошки бяха с индивидуална носливост над 300 яйца. Всички птицоферми в страната желаеха да закупят яйца за люпене или пилета от нашата племенна кокошоферма. Тази година им продадохме над 800 хиляди яйца за люпене и над 600 хиляди пилета. Ни произвеждахме такива само от яйценосното и общоползвателно направление при кокошките, а НИИП с ХЦ-Костинброд само от бройлерното направление. Само ние в страната произвеждахме пуйчи яйца и пуйчета.

Заедно с НИИП с ХЦ, Костинброд ние бяхме главните координатори и научни ръководители на развитието на птицевъдството в страната. Бях особено доволен, че ръководителите на НИИП с ХЦ Ц. Чонков и Б. Стоименов, като млади специалисти бяха работили доста дълго в нашата птицевъдна секция. След това с тях имах пълен синхрон в птицевъдната ни дейност.

И тази година доста време трябваше да отделям за растежа и развитието на младите си колеги-птицевъди. През февруари колегата Д. Шарланов защити дисертацията си. През март изпратихме колегата Н. Бачев в ГДР на съвещание по международното сътрудничество при пуйките. След това същият със зоотехника на село Поликраище, където имаше пуйко ферма бяха в Унгария, за проучване опита им по отглеждане на пуйките. През април колегата Н. Йовчев изпратихме на съвещание в Съветският съюз по хранене на птиците.

Заедно с колегите Б. Стоименов от НИИП с ХЦ и Н. Ангелов от МЗХП през месец февруари бяхме в ГДР, където сключихме договор за сътрудничество в яйценосното направление при кокош-

ките. Договорихме и доставката на пилета Нюхемпшир през 1973 г за нашата кокошоферма. Посетихме и два тяхни новопостроени птицекомбината за производство на яйца. В единия от тях имаше филиал, в който се съхраняваше генофонда в яйценосното направление при кокошките.

През месец март бях няколко дни на военно обучение, като пиротехник. Макар и 48 годишен, военните не ме забравяха.

Продължих редовните си посещения на племенните птицеферми в: Института по памука - гр. Чирпан/с породата Нюхемпшир/, ДЗС в гр. Нова Загора и ДЗС-гр. Айтос/ с породата Легхорн/ и ДЗС-гр. Карнобат/с породата Плимут рок/. С Н. Бачев посещавахме новостроящата се пуйкоферма в с. Поликраище, В. Търновско, за 250,000 пуйчета-бройлери. Често се наложи да посещавам птицекомбината в Стара Загора, където имаха проблеми с подрастващите пилета за родителското стадо. ~~Периодически~~ посещавах и птицекомбината в гр. Славяново, Тлевенско, където К. Караджов изграждаше база за угояване на бройлери.

Доста време трябваше да отделям и за строящата се племенна пуйкоферма. На няколко пъти следваше да ходя до ДПС "Родина" гр. Хасково, където ни се изработваха електро-майките и до с. Полски Тръмбеш, В. Търновско, където изработваха вътрешното обрудване на помещението. В краят на октомври пуйкофермата беше завършена. Но настояване на МЗХП, тя беше официално най-тържественно открита от министъра Вълкан Шопов. От откриването съм запазил доста снимки. Зареждането с пуйчета започна от пролетта на 1973 година.

След разтурянето на АСН през 1971 г, през 1972 година бяха създадени няколко центъра за научно-изследователска и развойна дейност/ЦНИИР-а/ към МЗХП. Такъв беше и ЦНИИРД-а по животновъдство и ветеринарна медицина към ДСО "Родопа". Към него б

беше включен и нашият институт. Въобще се търсиха нови организационни форми за активизиране развитието на науката и внедряването и в производството. Продукцията от съското ни стопанство се изнасяше и на международния пазар. Тя трябваше да е с високо качество и евтина. В ЦНИИРД бяха включени всички животновъдни и ветеринарни институти и опитните станции по животновъдство. За директор беше назначен проф. Никола Несторов, а след него колегата ми Йонко Йонков. Още със създаването на ЦНИИРД-а бях включен в научният му съвет.

През м. ноември участвах в честването 50 години от създаване на Агрономическият факултет в София, което се проведе в зала "Универсиада".

През 1972 година бяха отпечатани научните ми трудове: Ст. Ножчев и К. Кунев "Проучване корелациите между носливоста и някои продуктивни покозатели при кокошките от породата Легхорн", сп. "Животновъдни науки" № 3, с. 1972 г., Ст. Ножчев и Д. Шарланов "Зависимост на постембрионалното развитие на пилетата и продуктивността на кокошките от продължителността на инкубационният период", сп. "Жив. науки", № 4, с. 1972 г., Ст. Ножчев, К. Кунев, Р. Дончев "Проуване фенотипните корелации между живото тегло и някои продуктивни качества на кокошките от породата легхорн", сп. "Животновъдни науки", № 4, с. 1972 г., Ст. Ножчев и К. Кунев "Проучване херитабилитета на някои основни селекционни признаки при кокошките от породата Легхорн", сп. "Жив. науки", № 5, с. 1972 г. и Ст. Ножчев и колектив "Научнотехническа конференция и прогноза за развитие на птицевъдството в НРБ от 1976 до 2000 година", МЗХП, ДСО "Родопа", ЦНИИРД с ХП, с. 1972. Отпечатана беше и научно популярната ми статия "Грижи за отглеждане кокошки-носачки през зимата" сп. "Животн.", № 12, с. 1972 г.

Написах рецензии на дисертационния труд на Р. Дончев и

Информационият бюллетин по птицевъдство, издаден от НИИП с ХЦ.

За семейството, тази 1972 г. ще се запомни с покупката на леката кола "Москвич", а в дейността ми като птицевъд-достига-не рекордната индивидуална носливост от 345 яйца.

През тази година бяха построени "Домът на животновъда" и Племенната пуйкоферма.

Новата 1973 година посрещнахме в с. Розовец. С нас дойде само Маринчо. Васко не пожела да дойде и остана в Стара Загора. Особено бяха доволни дядо Марин и баба Витка.

През август заедно с децата бяхме на почивната станция в Смолян. Имахме хубава компания - проф. Н. Несторов със семейството си, д-р Любо Костов, Карабалиеви и др. Децата също имаха компания. Правихме много излети и прекаражме чудесно. Навръщане с колата отидохме направо в Розовец където останахме до 10 август.

От пролетта на тази година настанихме племенната пуйкоферма от карантинни съображенения само с еднодневни пуйчета, излюпени в новата люпилня - също в пуйкофермата. За бригадир назначихме Енчо Славов, за ръководител на люпилнята Динка Господинова от Малко Кадиево и за ветеринарен техник Генка Димова, както и техника Стоян Мачев, който да работи само с пуйките. В обзаведените кабинети на административната постройка, намираща си до входа на пуйкофермата следващо да се настанят колегите, които работеха с пуйките а именно - Никола Бачев и Вълкана Тодорова. Те отказаха да се приместят понеже нямаше още телефонна връзка. Уредихме още от пролетта автобус № 15, пътуващ до института и селата Могила и Малко Кадиево, крайната му спирка да бъде племенната пуйкоферма. Храната работищети в нея, извозвахме от стола на института всеки ден със служебно превозно средство

~~Тек.~~

На 11 юли с колегите от секцията бяхме на заседание на научният съвет в НИИП с ХЦ, Раниславци. След това всички заедно празнувахме "Денят на птицевъда/Петровден/. Ц. Цонков пред всички съобщи, че ще се постарае пред Министерският съвет да го направи като обща национален "Ден на птицевъда".

През септември колегите: Н. Бачев, Н. Йовчев и В. Тодорова бяха в ГДР на международно съвещание по работата с пуйките.

Същия месец бях водач на група директори на наши птицекомбинати при посещението ни в ГДР. Водих ги в племенната птицефърма-Деерсхайм и няколко птицекомбината. В тази група бях Максим Попов от Дончево, Толбухинско; Васил Гатев от с. Боян, Плевенско; д-р Йордан Димов от гр. Шумен и Димитър Белоречков-ръководител производството в НИИП с ХЦ.

Наскоро след това на посещения при нас беше проф. Перо от Франция, с когото се познавах от конгреса по птицевъдство в гр. Мадрид, Испания. Имахме много полезни разговори, след като го запознах с нашата племенна работа. Няколко дни след него ни посети и проф. Пигарев, завеждащ катедра "Птицевъдство" в Темирязевският с/стопански институт-Москва. Освен полезните разговори при нас, го водих и в птицекомбината-Стара Загора. Цял ден ми гостува в града, като го водих на Шипка и върх "Свети Никола".

През ноември колегата К. Кунев защити кандидатската си дисертация.

Продължих редовно да посещавам племенните птицеферми в ДЗС-гр. Карнобат, ДЗС гр. Айтос, ДЗС-гр. Нова Загора/с. Любенова махала/, както и тези в Института по памукави, ТКЗС-то в гр. Чирпан. Присъствувах и на заседанията на научно-техническият съвет на АПК-с. Братя Даскалови. Посетих два пъти птицекомби-

ната в с.Дончево, Толбухинско и няколко пъти по молба на К. Караджов птицекомбината в с.Славяново, Плевенско. Често посещавах и птицекомбината-гр.Стара Загора.

Участвувах във всички 7 заседания на научният съвет на ЦНИИРД-а към ДСО "Родопа" в София. На тях избрахме от нашият институт за ст.н.сътр. I-ва степен Иванка Добрева Вълчанова и за ст.н.сътр. II-ра степен Иван Карабалиев/говедовъд/ и Иван Бончаков/овцевъд/.

Изнесох цикъл от лекции по птицевъдство пред курс за зоотехници в гр.Бургас и в ТКЗС с.Стралжа, Ямболско.

По проблемите на птицевъдството, с група специалисти имахме среща със зам.Министър Ив.Димитров в МЗХП.

В началото на годината, с група колеги бяхме на погребението на академик Ст.Куманов в София. Той беше директор на Жребцовото депо в Ст-Загора от 1938 до 1945 година, като през 1942 година и директор на ЦНИИЖ, след преместването му в Стара Загора. Беше един от заслужилите птицевъди в страната. Директора Хр.Кръстанов отказа да дойде на погребението му.

Бях с група колеги в Опитната станция по животновъдство-гр.Разград, по случай 25-годишният юбилей.

Присъствувах на 65-годишния юбилей на ст.н.сътр. I-ва степен Димитър Бальзов в НИИП с ХЦ и му поднесох приветствие.

Продължаваха борбите между Хр.Кръстанов и Я.Кацаров за по-тясната специализация на нашият институт, само по говедовъдство или само по овцевъдство. За целта всеки от тях се стремеше да използва връзките си, както в ЦНИИРД-а, така и с проф. д-р Н.Несторов, по това време зам.Министър в МЗХП. Сериозна пречка и за двамата беше нашата научна птицевъдна секция със своята успешна дейност и шест научни сътрудници. От баланса съор[и]в дългогодишната им борба, ние им станахме "общ враг". На

тази основа борбите между двамата временно затихнаха и стана на съюзници. Не можейки да ни закрият, те поведоха борба да ни отделят от института. Това разбрах от проф. д-р Н. Несторов, ко<sup>т</sup> гато бяхме с него заедно на почивка в гр. Смолян. Последният ме успокои, че нашата научна секция с двете си племенни птице-ми е по-стабилна от овцевъдната и говедовъдната такива. Зато<sup>ва</sup> можело само да ни отделят от института, като самостоятелно предприятие, без да променяме местоположението си. <sup>на ход</sup> Ц. Чонков, като директор на ЦНИИРД-а също ми гарантираше стабилност за бъдещото ни развитие, въпреки възприетата линия за специализацията на научните институти в страната.

През декември обаче, проф. д-р Н. Несторов беше сменен като зам. Министър и назначен за директор на ЦНИИРД-а на място то на Ц. Чонков. Последният остана само директор на НИИП с ХЦ. Това беше повод на Кръстанов и Кацаров да започнат ~~действ~~ активни действия за отделянето ни от института и той да стана такъв само по говедовъдство и овцевъдство. Сегнал за тези им действия беше преместването на съпругата на Кацаров от нашата секция в Говедовъдната такава, без мое знание. Не им поисках обяснение, очаквайки следващите им ходове.

На 28 декември получих заповед от проф. д-р Н. Несторов, че съм освободен като зам. Директор по науката на ИЖ-гр. Ст-Загора, поради това че нашата секция "Птицевъдство" се прехвърля административно към НИИП с ХЦ. Същата вечер по телефона благодарих на проф. д-р Несторов, за действията му като мой бивш научен ръководител. Той ми се извини, че го е извършил по искане на Кръстанов и Кацаров. Оставал съм само завеждащ секция "Птицевъдство" с двете племенни птицеферми. От 1. I. 1974 година ИЖ. Ст-Загора ставал НИГО.

През тази 1973 година ми сяха отпечатани научно-популяр-

ните статии: а/- Ст.Ножчев- "Подходящи породи кокошки"-сп."Живодновъдство", № 4, 1973 г; б/- Ст.Ножчев и Б.Стоименов- "Зоотехническа и икономическа оценка на някои линии кокошки от породата Легхорн", Инфор.бюлетин на НИИП с ХЦ, Костинброд, год. II, № 5, 1973 г; в/- Ст.Ножчеви К.Кунев- "Резултати от проучвания за създаване на хибриденi носачки от яйценосно направление у нас,"-Инфор.бюлетин на НИИП с ХЦ, Костинброд, год. II, № 5, 1973 г/- Ст.Ножчев- "Линии Легхорн от японски произход, развъждани у нас,"-Инфор.бюлетин на НИИП с ХЦ, Костинброд, год. II, № 6, 1973 г и д/- Ст.Ножчев- "Състояние и перспективи за работата със СЗЧ", Инфор.бюлетин на НИИП с ХЦ, Костинброд, год. II-а, № 6, 1973 г.

С Н.Бачев изготвихме "Задание и технология за работа на племенната пуйкафърма в ИЖ-гр.Ст-Загора", 1973 г, а с К.Кунев- "Методика и програма за селекционна работа с пуйките в нея" 1973 г. Бях рецензент на кандидатските дисертации на асистента Георги Кайтазов и на аспиранта-виетнамец Буй Куин Тиен от катедрата по "Птицевъдство" на Зоотехническият факултет-София.

За мене 1973 година, макар и напрегната беше сравнително добра. Усложненията в самият и край ми създаха тревоги за бъдещето на секцията ни по птицевъдство, защото за мен ~~възникнаха~~ <sup>се</sup> отново условия за организационни и административни задължения, след отделянето ни от института.

Периода от 1967 до 1973 година беше един от най-ползотворните в творческата ми научна кариера като птицевъд. Бях избран и утвърден за старши научен сътрудник- I-ва степен.

Въпреки загубата на баща ми и операцията от апендесид на синът ми Маринчо, работите в семейството протекоха добре и живеехме в собствен апартамент.

Бях удолетворен от постигнатото и гледах с оптимизъм на бъдещето.

XIV.- ДИРЕКТОР на ХИБРИДНИЯ ЦЕН-  
ТЪР по ПТИЦЕВЪДСТВО - СТАРА ЗАГОРА.

/ От 1974 до 1985 год. вкл./

Новата 1974 година децата пожелаха да посрещнем в Стара Загора, докато Милка наставяше да отидем в село Розовец. Всъщност беше абитурент, а Маринчо в VII-ми клас. Бяха вече големи и желаха да бъдат с приятелите си.

До 22 часа цялото семейство бяхме в къщи, спазвайки семейните традиции. След това децата излязоха, а ние отдохме във вучинайкини Жанкини, където бях и семейство Султанови. Майка ми остана сама в къщи до телевизора.

След посрещането на Новата година, към 13,30 часа всички излязохме в центъра на града на организираното от Общината увеселение. Прибрахме се в къщи към 4 часа, като зарихме децата и майка ми да спят.

Тази 1974 година очаквах с известна тревога за бъдещето на нашата птицевъдна секция. Престоех да се разделя с института, в който бях работил над 25 години и беше преминала най-творческата ми възраст като специалист-птицевъд. Тревожех се и за бъдещето на института, защото без нас птицевъдите, борбата между говедовъди и овцевъди за още по-тясната му специализация щеше да продължи. Същевременно при нас птицевъдите, не бях уверен в подкрепата на някои от колегите ми. Не бях много сигурен и в добрите отношения на секретарите на ОЖ на БКП, тогава Вълчо Найденов и Иван Жеков. Бях уверен само в подкрепата на Ганчо К. Марков, платеният секретар на ППО на БКП в НИГО.

От началото на година, с нас птицевъдите от НИГО дойдоха счетоводителя Александър Александров/Сашо/ и машинописката

Донка Георгиева за касиер, шофиорите Петко Ярков и Георги Василев и механика Добри <sup>и</sup> Генев. За деловодител назначихме гледачката на опити Олга Николаева/Стаева/. Освен ползваната в двете птицеферми техника, като трактори, ремаркета и други, получихме един камион и джипка № 11-33, която от ~~да~~ста време беше спряна от движение.

В присъствието на зам.Директора по науката Борис Стоименов, зам.Директора по производството Банова и главния счетоводител Петров на НИИП с ХЦ-Раниславци, беше извършено отделянето ни от НИГО-СЗ и оформянето ни като филиал на Центъра. В него се включваха: научната секция, двете племенни птицеферми с люпилните към тях, квартирите в които живее нашите работници и служители, бившият свинарник, преустроен за опити по хранене на птиците на колегата Н.Йовчев, който също с персонали си преминаваше към нас. Производственната дейност в двете птицеферми щеше да бъде на самостоятелна стопанска сметка/самоиздръжка/, а научната секция с целият си персонал, включително и гледачите на опити, щеше да бъде на финансова издръжка от НИИП с ХЦ-Раниславци.

Поради това, че в заповедта пишело "отделяне", а не "разделяне", не получихме <sup>от</sup> планираните за 1974 година за птицевъдството материално-техническо снабдяване и ~~полагащите~~ ни се фуражи. Това ни създаде сериозни трудности през първите месеци от самостоятелното ни съществуване.

Столовата на института щяхме да ползваме, като плащаме съответните редици разноски, а ремонтната им работилница срещу заплащане. В определен срок следващо да освободим двата кабинета и лабораторията в административната сграда, като се преместим в горният етаж на гостните, съответно ремонтирайт от НИГо, като заплащаме наем. По-късно в едната стая се настани-

них аз, в другата колегите ~~пологите~~: Н. Бачев, Д. Шарланов и Н. Йовчев, а в третата счетоводителя, касиера и деловодителя. Зоотехника и ветеринарният лекар бяха настанени, заедно с домакина в двете стайки до бившият зайчарник, пред входа на кошофермата. По този начин, клиентите на филиала контактуват със ръководството на филиала, без да влизат в птицефермата.

Едва на 8 февруари бяха подписани протоколите за отделянето ни от НИГО. Ръководството на института, при разделяното се стремеше да ни създаде максимални затруднения. Така например най-големи затруднения ни създадоха с фуражните смески, които по договор следваше да получаваме от фуражният завод в града. С помощта на Ганчо Марков и директора на птицекомбината Любомир Илиев, не допуснахме птиците да гладуват. Известни трудности имахме и с ползването на фуражовоза на Свинекомбината край града, поради създадени затруднения от Д. Шарланов в отношенията с директора му Узунов.

От началото на месец март, като ветеринарен лекар към нас постъпи д-р Петко Петков. Беше от скоро назначен в НИГО, но тормозен от Кърстенов, като "съботянин", той дойде във филиала. Веднага го изпратих на едномесечен курс в София по болести по птиците. По късно той израстна като много добър специалист.

Със заповед № 79 от 20.II.1974 г., Ц. Чонков ме натовари да изпълнявам функциите му като негов заместник във филиала. По това време той действуваше за създаване на Научно-производствени обединения по птицевъдство и свиневъдство и излизането ни от ЦНИИРД-а на проф. д-р Н. Несторов. Ц. Чонков имаше подкрепата на съселянина си Таню Цолов, член на Политбюро на ЦК на БКП.

На 23 март 1974 г. излезе Разпореждане № 37 на Бюрото на МС, с което от 1 април се създават научно-производствените

обединения по птицевъдство и свиневъдство/НПОП и НПОС/.

В нашето НПОП бяха включени: всички птицекомбинати и птице-кланици към ЦКС и ДСО "Родина"/дирекция "Птиче мясо и яйца" с ръководител Динко Боев/ и 18 люпилни, а от ЦНИИРД-а: НИИП с ХЦ-Раниславци, като нашият филиал се преобразуваше в самостоятелен Хибриден център по птицевъдство-Стара Загора, заедно с научната си секция. Последната се насочваше да работи основно с яйценосното и общонамазвателното направление при ко-кошките и пуйките. За Генерален директор на НПОП, със седалище-Костинброд беше назначен Цонко М. Цонков, който оставаше и директор на НИИП с ХЦ, като последният оставаше да работи основно с ко-кошките от бройлерното направление. Към НИИП с ХЦ се създаваше научно-технически съвет с ръководител зам. Генерален директор по науката.

С заповед от Генералния директор на НПОП, от 1 април 1974 г бях натоварен да изпълнявам длъжността директор на ХЦП-СЗ, а не титуляр, защото заплатата ми като ст.н.състр. I-ва степен беше по-голяма от директорската. Приех това задължение като временно, до укрепването на ХЦП, а след това да остана само завеждащ научната секция.

На 3 април Ц. Цонков събра всички ръководители на предприятията, включени в НПОП-Костинброд и ни разясни структурата и задачите на Обединението, като беше сформиран и Стопанският съвет. В него влизаха: директорите, секретарите на ППО и председателите на профкомитетите на всяко предприятие. Аз бях избран и в Изпълнителното бюро на НПОП. В него влизаха: Генералният директор, двамата му заместници и 5-тима директори на по-големите птицекомбинати. Между тях беше и Любо Илиев.

Едва през месец май, ръководството на нашият ХЦ се настани в стаите на споменатите гости, а на входа на инсти-

тута и гостните бяха поставени табели: "НПОП-Хибриден център по птицевъдство-Ст-Загора."

През лятото преустроихме клуба за събрания в кокошофермата ~~въз~~ дърводелска работилница и я снабдихме с необходимите машини, като за дърводелец назнахме Слави Данев от с. Могила.

Стария опитен кокошарник, близо до входа на кокошофермата преустроихме в временната ремонтна работилница с ръководител механика Добри Иванов и монтьор Георги Атанасов. С Д.Иванов успяхме да осигурим един струг и други машини от Строителни войски. Пред ремонтната работилница оформихме площадка за паркиране камиона, тракторите и ремаркетата. Към края на 1974 година вече не ползвахме никакви услуги от НИГО. От второто тримесично бяхме осигурени от НПОП и с необходимите фуражи.

По това време зоотехника П. Епитетров си счупи крака и за негов заместник назнахме зоотехника Димитър Хубчев, напуснал птицекомбината-Ст-Загора. Докато успеем да пуснем в движение джипката № 11-33, доста време ползвах моят "Москвич". Даже веднъз ходих на съвещание с него до гр.Русе, заедно с Л.Илиев и директора на фуражният завод Колев. На два пъти ходих и до София по служба, когато получих и две нови пишещи машини.

От второто полугодие със помоща на целия колектив, започнахме да функционираме напълно нормално.

~~Но~~ ~~В~~ това трудно за мене време, през месец март получих от Алексий Ил.Фомин/СССР/ молба, да приема на посещение ~~негов~~ вият доцент Смирнов. По това време Фомин завеждаше катедра "Птицевъдство" в Селско-стопанският институт-гр. Краснодар.

След консултации с Милка, изпратихме съответната покана, заверена в МВР-СТ-Загора, като уговорих да гостува и на проф. Н.Петров в Пловдив, тъй като Смирнов работил с водоплаващи птици.

Към края на месец юли участвувах в една "историческа" за-

града ни среща, проведена в "Дома на животновъда" на НИГО. От София дойдоха висши партийни и правителствени ръководители - Иван Абаджиев - от Политбюро на ЦК на БКП, Иван Пръмов - секретар по селското стопанство на ЦК на БКП, Начо Папазов - председател на Комитета по наука и технически прогрес и проф. Куньо Стоев - председател на с/с академия. Придружаваха ги Вълчо Найденов - първи секретар на ОК на БКП, Иван Жеков - секретар по селкото стопанство на ОК на БКП и Иван Панайотов - председател на Окръжният народен съвет. С тях дойде и д-р Иван Джанков - директор на Районният ветеринарен съвет в града.

Иван Абаджиев ни информира, че са тук във връзка решението за преместване на Зоотехническия и Ветеринарномедицинският факултет извън София. Те бяха обиколили и други градов - Пловдив, Плевен но според тях най-добри условия се предлагат в Стара Загора. За това ще докладват в ЦК на БКП и в най-скоро време ще се реши въпроса.

В края на м.август излезе разпореждане на МС и от 1 септември започна приема на студенти първи курс от двата факултета. Така през 1974 год. Стара Загора стана университетски град. За първи ректор беше назначен проф. Въто Грув от пловдивският агрономически институт.

Това лято сътъмът ми Васил кандидства и беше приет стоматология в гр. Пловдив. От есента той отиваше войник, а след това добиваше право да бъде студент.

На 15 август пристигнаха гостите ми от Съветския съюз - проф. Смирнов със съпругата и синът си - студент зоотехник. В Стара Загора бяха три дни. Разведохми ги в НИГО и ХИМ, на Шипка, позабележителностите на града и на четвъргия ден заминахме за Розовец, където прекарахме много весело и те останаха много доволни. Гостувахме и проф. Н. Петров във ВСИ гр. Пловдив. След това им изгответих пътмаршрут и сами заминаха на обиколка през Банско, Велинград, Благоевград, Рилски манастир и София. След това отново ми гостуваха в Стара Загора два дни. Сбогувахме се и през Бургас и Варна за няколко дни покрай Черно море отново през Русе си заминаха много доволни от посещението си в България.

На 18 септември биолога Жельо Динев защити успешно дисертацията си - аз му бях рецензент.

На 18 септември Ц. Цонков посети нашият ХИ като се срещна с

колектива и колегите. Той разпореди на Н. Бачев и В. Тодорова да преместят в канцелариите на пуйкофермата а Д. Шарланов и Н. Йовчев в кокошофермата.

На 21 септември 1974 год. навършил 50 години. Правейки анализ на досегашният си живот и постигнатото, дойдох до извода, че следва да работя с по-малко напрежение и отделям повече време за семейството си.

По този случай НПОП ми предложили за държавна награда и запратели предложената до ОК на БКП Стара Загора за мнение. След известно протакане те дават мнение за "Народен орден на труда" златен и юбилеен медал по случай 30 годишнина от социалистическата революция в България. За пърде път разбрах, че има хора които не ме обичат и постоянно ме злопоставят.

На 1 октомври изпратихме Васко войник. Потози повод дойди и дядо му Марин от Розовец. Имаме снимка до Москвича дядо Марин с тримата си внука - Васко, Марин и Виолета.

От 6 до 23 октомври, заедно с колегите от ХИИ - Радиславци Васил Чичибаба и Герги Исаев по двустранната сътрудничество бяхме в института по птицевъдство "Иванка при Дуная" в град Братислава, тогава Чехословакия. Посрещна ни директора д-р Гром и ръководителя на контролната им станция по птицевъдство д-р Жатко. Направихме отчет по съвместните теми и набелязахме нови за следващата година. Посетихме племенната им ферма за водоплащи птици, а след това бяхме на посещение в Селско-стопанския институт в гр. Нитра. През гр. Банска Бистрица ни заведоха във Високите Татри. С лифт ни изкачиха на на-високият връх, срещу полския планински курорт Закопане. На прощалната вечеря в Братислава споделих пред д-р Гром, че през лятото на 1945 година съм бил във Виена и околностите му. Д-р Гром изказа съжаление, че толкова късно съм го информирал. Имел възможност на посетим Виена.

В края на м. октомври, с Милка и Марияна бяхме на клетвата на Васко в гр. Яблонци. Марияна е приятелката му внучка на учинайкината Жанкина сестра леля Марийка.

През 1974 г. икономическото състояние на ХИП стара Загора не се оказа много добро. След разговори с Цонко Цонков от 1.I.1975 година към нас бяха предадени районните люпилни на Стара Загора с ръководите Алексиева и тази в Сливен с ръководител Сиракова. Те люпеха по 2,5 до 3 милиона пилета и бяха печеливши. По това време често посещавах ДЗС гр. Нова Загора по повод внесените пилета родители легжори от Дания. Ръководителя на племенната птицеферма с голямата люпилня към нея Минчо Господинов също пожела да бъде прехвърлен към нашия ХИП. През м. декември 1974 година, със зам. Генералният директо на НПОП - Иван Мерджев уредихме това прехвърляне /преминаване/ към ХИП - СЗ от 1.VII.1975 година.

През декември 1974 година, моят съученик Ангел П. Илиев лесовъд получих безвъзмездно 100 питомни кестена, кото засадихме в пуйкофермата.

Поради голямата си заетост през годината, ограничих дос-та връзките си с общественото птицевъдство. Ангажирах колегата Никола Бачев да посещава пуйкофермата в с. Поликраище, Велико Търновско, а Димитър Шарланов птицекомбината в с. Боян, Плевенско. Само прицекомбината в с. Славяново Плевенско, продължавах да посещавам аз. По това време се наложи четири дни с Борис Стоименов и К. Димитров да бъдев в птицекомбинат с. Дончево Шаблонско.

През втората половина на 1974 г. назначихме втори счетоводител в ХИП, Кина Джамбазове преми от НИГО към нас. Заведущ отдел "Планов и ТРЗ" назначихме икономистката Дафина Огнянова. След десет дневен курс, назначих за заведущ информационният

център библиотекарката Кунка. Завърналият се от болнични П. Епиропов назначих за зоотехник само на кокошфермата, а Д. Хубчев за зоотехник само на пуйкофермата. В края на годината считах, че ХИП-СЗ вече е преодолял организационната криза и следва да заработи нормално.

Голямата ми ангажираност през годината се отрази на писателската ми дейност. С Б. Стоименов беше отпечатан научният труд: "Зоотехническа и икономическа оценка на някои линии кокошки от породата Легхорн", сп. "Живот. науки", № 3, с. 1974 г. Самостоятелно бяха отпечатани научно-популярните ми статии: а/- "Производство на разплоден материал от Общоползвателните породи кокошки", сп. "Животновъдство", № 2, 1974 г и б/- "Делата говорят категорично. ХИП в Ст. Загора в помощ на селското стопанство" в-к "Коопер. село", бр. 200, 1974 г.

За мен 1974 година беше най-трудната в служебната ми кариера. Колкото повече желаех да не се занимавам с административна работа, току-то повече ми се налагаше да я върша. През тази година навърших 50 години и прехвърлих върха на творческите и физическите си възможности. Досега почти изцяло грижите за семейството ми се поемаха от съпругата ми. Без нейната помощ, трудно щях да стана старши научен стърдник I-ва степен, кандидат на ~~СССР~~ науки, завеждащ секция и от тази година директор на ХИП-СЗ.

Новата 1975 година с Милка посрещнахме в с. Розовец. Маринчо остана в града да пази баща си и я посреща с приятели, а Васко беше в казармата. Още първия неделен ден след това, бяхме при Васко в Кабиле, като му занесохме печена пуйка. Той продължаваше да се оплаква от режима в казармата. Маринчо, който беше в IX-ти клас, винаги сам се стремеше да решава проблемите си. Беше пристрастен към радио-техниката и телевизи-

ята, като продължаваше любовта си към анимационните филми.

Посещаваше радио-любителските курсове към ДОСО-СЗ. Обичаше да се занимава и с фотографията. За рожденият му ден дядо му Марин на 26 март идва в Стара Загора. По това време вуйчо му Георги работеше в ЦРБ-гр. Раднево и дъщеричката му Виолета често ни гостуваше. По същото време и Васко беше в домашен отпуск.

Така че, на рожденият ден на Маринчо цялата фамилия бяхме в къщи. С Милка му подарихме нов фотоапарат. С него направихме снимка на дядо Марин с внучката и внуките му.

Майка ми наближаваше 80-те години, но продължаваше да се опитва да поучава вече голямото моче Марин. Това го обиждаше и понякога се караха, а като малък той много я обичаше.

На 9 май, в цялата страна тържествено празнувахме 30-годишнина от края на Втората световна война. От военния отдел на Общината в Стара Загора бях издирени всички участници в нея и наградени в юбилеен медал. По прецприятия и квартали бяхме чувствувани ветераните от войната. В нашият хибриден център, такива бяхме само аз и механика Добри Иванов, а в НИГО само шофьора Деньо Николов. Не зная защо, но тогава умислено не си представих документите, доказващи участието ми във войната. Но на 9-ти май вечерта, с Добри Иванов в града отидохме в един ресторант и се почерихме по този повод. Споделихме си спомени от войната и си обещахме, докато сме живи на този ден винаги да се събираме. През следващите години, научили за тези наши събирания, моите колеги бяха разпростирали сред колектива, че бай Добри ми е "Доносчик". Не беше необходимо да им обяснявам причините, защото те никога нямаше да ни разберат.

От 1.I.1975 година ми беше даден щат главен счетоводител. По това време имах трима счетоводители: Александров, Джамбазова и Ганчев/от люпилните/. Предложих на Александров, като най-

подходящ, но той отказа. Стражувал се, че няма да може да се справи. Опитах се да намеря такъв от сродни предприятия в града, но не успях. Времето минаваше, Александров изпълняваше задълженията на главен счетоводител, но не приемаше да го преназнача за такъв. Тогава се принудих да назнача по-слабия Ганчо Ганчов, който се съгласи. Доста време след назначаването на последния, практически Александров /Сашо/ вършеше неговата работа. Затова по-късно назнаших Александров за зам. Главен счетоводител.

В началото на годината, със средства отпуснати от НПОП ремонтирахме "гостните" и в малката стая на вторият етаж настанихме главния счетоводител и заместника му. Така на втория етаж на "гостните", в трите големи стай и малката такава беше настанена цялата администрация на ХИП-СЗ.

През пролетта, със слобоями елементи близо до входа на кокошофермата, започнахме и до есента построихме нова ремонтна работилница. Оборудвахме я с кран за вдигане тежести до 2 тона, два струга, два канала за ремонт на трактори и автоколи, работ на монтьорска маса и калорифер за отопление през зимата. Подът застлахме с дървени павета. Беше достатъчно просторна, с двойни врати и висок покрив. В нея можеха да се ремонтират трактори и две автомобили. Направихме няколко подвижни дълги дървени седалки, позволящи ни, след подреждането им в работилницата да провеждаме и провождаме общи събрания на работещите в кокошофермата, а при нужда представителите на цялото предприятие. Най-големи заслуги при изграждането и оборудването на ремонтната работилница имаше механика Добри Иванов.

През тази година разширихме и преустроихме и етажа над люпилната в кокошофермата. В двете нови стаи настанихме информационният център. Разширихме и лабораторията с камина към

ня, със стая за колегата Н.Йовчев. Поставих рок, от две години на колегите Шарланов и Йовчев, както и на биолога Ж.Динев да осигурят необходимото съвременно оборудване, за да можем да правим пълни изследвания на качеството на фуражните смески, качеството на яйцата и кръвните групи на кокошките и пуйките. В нашата дърводелна направихме необходимите дълги лабораторни маси. В нея настанихме лаборатките: Динка Любенова, Маргарита Асенова и Руска Атанасова.

Въобще през тази 1975 г положихме усилия ХЦП-СЗ да работи напълно нормално и на ниво.

Съвместно с Н.Йовчев, Д.Шарланов и К.Кунев работихме предимно по научните теми с кокошките, а Н.Бачев и В.Тодорова по тия с пуйките. Биолога Ж.Динев и техническия персонал бяха разпределени също по съответната тематика, като размествания можеха да се правят само с моето разрешение.

Чрез НПОП, от тази година се абонирахме за почти всички наши и чужди научни птицевъдни списания. Снабдихме се и с 10 нови сметачни машини "Елка". НПОП ни достави нов пилевоз от Унгария и заедно със стария такъв получен през 1974 г, извозахме произведените от нашите люпилни пилета и пуйчета в цялата страна.

След прехвърлянето на птицевъдството и люпилната от АПК гр.Нова Загора към ХЦП-СЗ от 1 юли 1975 г, заедно с птицефермата в с.Любенова махала, то беше обособено като отделен филиал. За ръководител беше назначен зоотехника Минко Господинов. Имаха всички специалисти, малко счетоводство и ръководител на люпилната, всички пряко подчинени на директора и главните специалисти на ХЦП-СЗ. За главен лекар на ХЦП-СЗ беше преназначен д-р П.Петков, а за главен зоотехник временно колегата К.Кунев.

С доклад до НПОП предложих щата за биолог да бъде трансформиран в научен сътрудник. Въпреки съгласието на НПОП, МЗХП изненадващо ми отказа. Помъкъсно научих, че Н. Йовчев като секретар на ППО и Д. Шарланов, без мое знание са изпратили писменно отрицателно мнение.

От 11 февруари 1975 г., заедно с председателя на профкомитета К. Кунев, успяхме да уредим и преминем<sup>в</sup> цялото предприятие към 5-дневна работна седмица. С това изпреварихме с една година на НИГО-то, ~~което~~ повиши авторитета ми като ръководител.

Продължавах обаче да бъда само изпълняващ длъжността директор, причините за което поясних преди. По тази причина, ОК на БКП-СЗ, не ме водеха като тяхна номеклатура.

През септември правих доклад до НПОП, с който исках да бъда освободен като директор и назначен такъв<sup>з</sup> титулар. Довода ми беше, че ХИП-СЗ е вече стабилно икономически предприятие.

Ц. Цонков обаче не удолетвори молбата ми.

О отношенията ми с ръководството на НИГО продължавах да не са много добри. На тяхните научни сътрудници обаче продължавах да оказвам помощ при нужда. Такъв беше случая с колежката Мария Йовчева, икономист по овцевъдство. На нея проф. Иван Ранчев, тогава зам. Министър в МЗХП и мой колега от Военната фабрика, отказа да стане рецензент на кандидатската дисертация. След обещания да си преработи работата, убедих проф. Ранчев да и стане рецензен и успешно защити дисертацията си.

В началото на 1975 г. по решение на ОК на БКП-СЗ, ректора на ВИЗВМ-СЗ проф. В. Груев ме включи и активно участвувах в укрепването и <sup>3</sup> изграждането на университета. Със същото решение, към ВИЗВМ-СЗ от НИГО преминаха: Иван Боннаков/овцевъд/ за зам. Ректор; Иван Карабалиев/говедовъд/ за платен партиен секретар и Яко Кацаров за председател на профкомитета. Послед-

дният след това, ~~наскоро се прехвърли като научен сътрудник към катедра "Овцевъдство" и до пенсионирането си почти нищо не възеше.~~

От пролетта на 1975 г., започнахме изграждането на експерименталната база на Зоотехническия факултет на територията на НИГО, която следваше да бъде готова до края на 1977 г. Аз бях натоварен с контрола по изграждане базите на катедрите: Птицевъдство и Развъждане на с/с животни", които бяха готови в края на 1976 година

В края на 1975 година, на учредителната конференция на БКП във ВИЗВМ-СЗ, двамата с Кръстанов бяхме ~~българи~~ избрани във ВУЗ-овския Партиен комитет. Същата тази година бях избран за член на Общото събрание и на Академичния съвет на ВИЗВМ-СЗ, така също и на факултетния съвет на Зоотехническият факултет. Всички тези допълнителни задължения доста усложняваха работата ми в ХИП-СЗ.

На 18 август успях да изляза в домашен отпуск. С Милка и Маринчо бяхме на море в гр. Бяла, Варненско. Срещу заплащане, квартирувахме в частната вила на познатият ми д-р Жеков, работещ в Ветеринарната лечебница-Ст. Загора. Прекарахме много добре, като с моят "Москвич" ходихме до "Златните пясъци", Балчик и Каварна. Маринчо прави снимки, хубави спомени от тази обиколка до гр. Варна и северното Черноморие. На връщане в Стара Загора, возихме една полякиня, близка на д-р Жеков. Отбяхме се и в Кабиле, при Васко в казармата.

На 29 август бяхме на тържественна вечеря във ~~учинайкини~~ Жанкини, по случай 10 години от смъртта на вуйчо Колю. Такова било пожеланието му преди да почине. За мене, той беше винаги пример за подражание.

Докато бяхме в Стара Загора, заедно с Мера и Петко ходих-

ме с моята кола за ягоди в района на селата Ръжена и Ягода.

След това с Милка бяхме една седмица в село Розовец.

На 13 септември се наложи да прекъсна отпуската си, по ради усложнения в работата на пуйкофермата. Заместващият ме Н. Йовчев, влиза в остро противоречия с Н. Бачев, довело до висока смъртност при пуйчетата. Заедно с д-р П. Петков въведохме порядък при отглеждането на пуйчетата и всичко се оправи. Наложи се обаче със заповед да въведа порядък, при който научните сътрудници да могат да дават съвети при отглеждането на птиците и при провеждане на различните опити с тях. По това време бригадира на пуйкофермата Енчо Сл. Енчев боледуваше тежко от сърдце и скоро почина. Наложи се, аз да произнеса надгробното му слово.

За пръв път тази есен, не можах постоянно да участвам в отбора на младите птици, като ме заместваше колегата К. Куне.

На няколко пъти трябваше да ходя до ОСН-гр. Сливен, по вод желанието им, всички птицеферми в района да бъдат прехвърлени към филиала ни в гр. Нова Загора, а те бяха болни от тифус. Въпреки отказа им, ги прехвърлих, но ние след това ги ликвидирахме.

По договореност с "Маслодайния завод" и "Зърнени храни" /Цаклев и Колев/, приех да съхранявам в складовете на пуйкофермата 150 тона царевица. Отделно Цаклев ми гарантираше необходимият слънчогледов шрот през кризисните периоди на годината.

По този начин осигурявахме целогодишно, пълноценни фуражни смески за птиците в ХЦ.

И тази година международните ни връзки бяха добри. През септември при нас бяха представители на холандската фирма "Индико", с които уговорихме внос на пуйчета за нашият ХЦ и за пуйкофермата в с. Поликраище, В. Търновско. През ноември коле-

гата Н.Йовчев, заедно с Г.Исаев от НПОП, бяха за 10 дни в Полша по двустранното сътрудничество. Със същата задача, двамата с Щонков бяхме една седмица в ГДР. По същото време от френската фирма "Студлер" внесохме пилета-родители "Уоррен", които изолирахме за отглеждане във филиала гр.Нова Загора/Биково/.

Тази година достигнахме най-висока средна ноемврийска годишна носяливост/от 1.XI.1974 г до 31.X.1975 г/ - 220,5 яйца, в сравнение с всички племенни птицеферми в страната. Рекордите при отделните породи бяха: кокошка "Легхорн" № Г-13737 с 344 броя яйца; кокошка "СЗЧ" № А-1336 с 328 яйца и кокошка "Нюхемпшир" № Б-3138 с 340 яйца. При пуйките: пуйка "Бяла Императорска"-№ 152 снесе 159 яйца, а пуйка "Белсвилска бяла" - № 1004 снесе 155 яйца. Тези резултати тогава бяха над средните нива на носяливост в напредналите птицевъдни страни.

Със заповед на Ген.Директор, към НПОП беше създадено Оперативно бюро по генетика и селекция на кокошките от яйценосното направление и аз определен за негов Председател. В състава му бяха включени: проф.Б.Евтимов и колегите: К.Кунев, Ал.Димов и Д.Белоречков. Бюрото следваше да ръководи дейността на НПОП по селекцията на кокошките и производството на разплоден материал/яйца и пилата/, да поддържа и усъвършенства изходните породи и линии, като създава, изпитва и внедрява нови линии, породи и хибриди, разработва нови селекционни методи и координира научната дейност в това направление. Това Бюро работи до края на 1977 година.

Периодически продължих да посещавам племенните птицеферми в ДПСЖ с.Якимово, Михайловградско; в Института по памука гр.Чирпан, в ДЗС гр.Карнобат и ДЗС гр.Айтос. С никакой от колегите посещах птицекомбинатите в: гр.Стара Загора; гр.Хасково; с.Дончево, Толбухинско; с.Завет, Разградско и пуйкофермата в

с. Поликраище, В. Търновско. На няколко пъти бях и при К. Караджев в гр. Плевен/Славяново/. Посещавах и птицекланицата в гр. Първомай. Редовно посещавах заседанията на ИВ на НПОП, а заедно с колегите К. Кунев и Стопанските му съвети. С всички колеги участвувахме и в научно-техническите му съвети в София.

С колегите Н. Бачев, Д. Шарланов и Н. Йовчев участвувахме при изготвянето програма за развитие на птицевъдството в България до 2000 година.

Няколко пъти бях в МЗХП на съвещания по проблемите на птицевъдството. Трудно ми е сега да преценя, доколко навсякъде съм бил достатъчно полезен. Време ми отнемаше и участиято в ръководните органи и научните съвети на ВИЗВМ-СЗ, при устройването му в града ни. Всичко това много ме затрудняваше в пряката ми работа по научната тематика в птицевъдството. Разчитах доста на техническите си помощници и гледачите на опитите ми. В селекционната работа с кокошките, най-много ми помогнаха колегата К. Кунев и биолога Ж. Динев, а по-малко и Д. Шарланов и Н. Йовчев.

Всичко това се отразяваше на писателската ми дейност. Отпечатани ми бяха само две научни статии: а/- в колектив с С. Игнатов и К. Кунев - "Унаследяване на генетическите корелации на някои основни качествени признаки при четири линии кокошки от породата Легхорн", сп. "Животновъдни науки", № 4, С. 1975 г. и б/- в колектив с Т. Ванчев, Г. Кайтазов и др. - "Проучване върху носливостта, живото тегло и теглото на яйцата при линии "Д" и "F" на породата Нюхемпшир и установяване на някои регресивни зависимости между тях", сп. "Живот. науки", № 4, С. 1975 г. В съавторство с Н. Бачев и Н. Йовчев беше отпечатана научно-популярната брошюра: "Отглеждане и хранене на пуйчета в личният двор", ИКС, СД "Яйцеооп", 1975 г./с. 12/.

Въпреки добрите ми резултати в дейността на ХЦ-СЗ, аз продължавах да съм убеден, че следва да се освободя от административните си задължения, за да мога да работя само като селекционер - птицевъд, където бях най-полезен.

Новата 1976 година до 22 часа бяхме в къщи, спазвайки семейните традиции. Маринчо, който беше в X<sup>ти</sup> клас отиде при приятели, ание с Милка в учинайкини Жанкини, където бяха и семейство Султанови. Васко беше още в казармата. Брат ми беше на обект извън Стара Загора със семейството си. Дъщерите му идваха на гости при баба си. С кумовите си д-р Симеонов и Инчето много често бяхме заедно но не винаги и по Нова година. Надявахме се с Милка тази 1976 година да бъде по-спокойна и успешна, особено в семейството. Често в неделен ден продължавахме да ходим до с. Розовец или до Кабиле при Васко. Той потдържаше връзката си с Марияна. През септември предстоеше уволнението му, а след това и студенството, затова зата по-сериозното му обвързване с момиче не беше още желателно. Марично успешно участвуваше в курсовете по радиотелеграфия към ДОСО, като почти се отказа от фотографията. Увличаше се и телевизионната техника. Обичаше да чете научно фантастични книги и да гледа датски анимационни филми по телевизията. Смееше се като дете.

След като прехме цялото птицевъдство на Сливенски окръг, много често се налагаше с д-р Петков да посещаваме филиала в Нова Загора и обикаляме района му. От началото на годината от племенните инспекции в Стара Загора и Сливен, към нас бяха прехвърлени зоотехниците птицевъди - Никола Генчев и В. Георгиева. Генчев преназначих за главен зоотехник на ХЦ, а Георгиева за зоотехник във филиала Н. Загора. По това време ХЦ-СЗ разполагаше с 100 хиляди кокошки-но-